

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. toukokuuta 2024
(OR. en)

9804/24

Toimielinten välinen asia:
2023/0405(NLE)

EDUC 166
JEUN 108
SPORT 52
SOC 353
EMPL 202
COMPET 538
RECH 222

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston suositus: Eurooppa liikkeellä – oppimiseen liittyvän liikkuvuuden mahdollisuudet kaikille

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä asiakohdassa mainittu neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossaan 13. toukokuuta 2024 hyväksymä suositus.

Neuvoston suositus**Eurooppa liikkeellä – oppimiseen liittyvän liikkuvuuden mahdollisuudet kaikille
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 165 ja 166 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

1. Rooman julistuksessa, joka annettiin 25 päivänä maaliskuuta 2017, EU-johtajat sitoutuivat työskentelemään sellaisen unionin puolesta, jossa nuoret saavat parasta koulutusta ja voivat opiskella ja löytää työtä kaikkialta Euroopasta.
2. Oppimiseen liittyvä liikkuvuus on osoittautunut oppijoille erittäin arvokkaaksi sellaisten taitojen¹ hankkimisessa, joita tarvitaan henkilökohtaista, koulutukseen liittyvää ja ammatillista kehittymistä varten. Rajat ylittävät oppimiskokemukset lisäävät kulttuurien välistä ymmärrystä ja auttavat edistämään yhteistä eurooppalaista identiteettiä. Oppimiseen liittyvän liikkuvuuden järjestäminen niin saapuvien kuin lähtevien henkilöiden osalta auttaa myös oppilaitoksia ja epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen järjestäjiä kehittämään tarjottujen oppimismahdollisuuksien laatua.

¹ Elinikäisen oppimisen avaintaidoista 22 päivänä toukokuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen mukaisesti (EUVL C 189, 4.6.2018, s. 1) taidoilla tarkoitetaan tietojen, taitojen ja asenteiden kokonaisuutta.

3. Oppimiseen liittyvä liikkuvuus on tärkeää EU:n osaamisvajeiden korjaamiseksi, erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään tarvittavaan osaamiseen liittyvien vajeiden osalta, ja oppijoiden työmarkkinoille siirtymisen kannalta. Työhön perustuva oppiminen, toisessa maassa vietetyt jaksot mukaan lukien, edesauttaa osaamisen hankkimista ja työllistävyyttä.
4. Oppimiseen liittyvien liikkuvuusmahdollisuuksien tarjoaminen kaikille on olennaisen tärkeää eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisessa ja EU:n nuorisostrategian 2019-2027 tavoitteiden saavuttamisessa. Eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä 30 päivänä syyskuuta 2020 annetussa komission tiedonannossa² ilmoitettiin oppimiseen liittyvän liikkuvuuden kehyksen päivittämisestä³ sekä opettajien oppimiseen liittyvän liikkuvuuden toimintapoliittisesta kehyksestä, jotta yhä useammat oppijat ja opettajat voivat hyötyä liikkuvuudesta. Tällä suosituksella päivitetään 28 päivänä kesäkuuta 2011 antamaa suositusta ”Nuoret liikkeellä – nuorten oppimiseen liittyvän liikkuvuuden edistäminen” sen säännösten vahvistamiseksi, oppimiseen liittyvien liikkuvuusmahdollisuuksien laajentamiseksi nuorista kaikenikäisiin oppijoihin ja henkilöstöön saakka sekä uusien oppimismallien, kuten monimuoto-oppimisen, käsittelemiseksi.
5. Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030) annetun neuvoston päätöslauselman⁴ yhtenä strategisena prioriteettina oli elinikäisen oppimisen ja liikkuvuuden mahdollistaminen kaikille. Eurooppalaisesta koulutusalueesta annetussa neuvoston päätöslauselmassa: Näkymät vuoteen 2025 ja sen jälkeiseen aikaan⁵ painotettiin, että oppimiseen ja opetukseen liittyvän liikkuvuuden jäljellä olevien esteiden määrittäminen ja poistaminen on keskeisen tärkeää eurooppalaisen koulutusalueen täysimääräiseksi toteuttamiseksi samalla kun kannustetaan osallistavaan, kestävään ja tasapainoiseen liikkuvuuteen.

² COM(2020) 625 final.

³ Neuvoston suositus, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2011 – Nuoret liikkeellä – nuorten oppimiseen liittyvän liikkuvuuden edistäminen (EUVL C 199, 7.7.2011, s. 1).

⁴ EUVL C 66, 26.2.2021, s. 1.

⁵ EUVL C 185, 26.5.2023, s. 35.

6. Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) keräämät tiedot osoittavat, että maiden on pyrittävä parantamaan suoritustaan tukemalla kattavasti ammatillisen koulutuksen oppijoiden liikkuvuutta, erityisesti oppisopimuskoulutettavien osalta. Kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta 24 päivänä marraskuuta 2020 annetussa neuvoston suosituksessa⁶ esitettyjen kansallisten toteutussuunnitelmien analyysi⁷ osoittaa, että vain noin puolet jäsenvaltioista asetti etusijalle toimenpiteet ammatillisen koulutuksen liikkuvuuden parantamiseksi.
7. Laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista 15 päivänä maaliskuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen⁸ täytäntöönpanon analyysin⁹ sekä Cedefopin keräämän näytön¹⁰ mukaan oppisopimuskoulutettavien liikkuvuudessa on edelleen kehittämisen varaa ja oppisopimuskoulutettavien liikkuvuusvaihdon hyväksi on toteutettava lisätoimia.
8. Opettajien ja kouluttajien liikkuvuuden lisäämisestä erityisesti Euroopan unionin alueella perus- ja täydennyskoulutuksen aikana annetuissa neuvoston päätelmissä¹¹ kehoitettiin edistämään ja laajentamaan liikkuvuutta, jotta siitä tulisi yleinen käytäntö opettajien ja kouluttajien koulutuksessa ja uralla.

⁶ EUVL C 417, 2.12.2020, s. 1.

⁷ Cedefop: *Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET*, Cedefopin muistio, 2023.

⁸ EUVL C 153, 2.5.2018, s. 1.

⁹ Putting into practice the European Framework for Quality and Effective Apprenticeships – implementation of the Council Recommendation by Member States, SWD(2021) 230 final.

¹⁰ Cedefop, *Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations*, Cedefop reference series no 120, Julkaisutoimisto, Luxemburg, 2021.

¹¹ EUVL C 167, 21.4.2022, s. 2.

9. EU:n nuorisostrategian täytäntöönpanon analyysi¹² osoittaa, että on tarpeen toteuttaa lisätoimia sen varmistamiseksi, että kaikki nuoret ja nuorisotyöntekijät pystyvät hyödyntämään liikkuvuusmahdollisuuksia tehokkaasti. Tähän sisältyy vapaaehtoistyö kansalaisyhteiskuntasektorilla. Myös epäviralliseen oppimiseen ja arkioppimiseen liittyvän liikkuvuuden kautta hankitun osaamisen validointia koskevia tehokkaita järjestelmiä on vielä työstettävä synergiassa nuorten vapaaehtoisten liikkuvuudesta Euroopan unionissa 5 päivänä huhtikuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen¹³ kanssa.
10. Puutteellinen vieraiden kielten taito on edelleen este oppimiseen liittyvien liikkuvuuskokemusten hankkimiselle, opiskelulle ja työskentelylle ulkomailla sekä täysimääräiselle tutustumiselle Euroopan kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Samalla vieraan kielen opettamisen ja oppimisen tehostaminen sekä vieraalla kielellä opetettavien kurssien tarjoaminen saattaa kannustaa muista maita tulevia oppijoita oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen. Tältä osin on tärkeää hyödyntää digitaaliteknologioita, myös tekoälyä.

¹² Komission kertomukseen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n nuorisostrategian täytäntöönpanosta (2019–2021) liittyvä komission yksiköiden valmisteluasiakirja, SWD(2021) 286 final.

¹³ EUVL C 157, 11.4.2022, s. 1.

11. Lisätoimista automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen toteuttamiseksi koulutuksen alalla annetuissa neuvoston päätelmissä¹⁴, jotka perustuivat komission kertomukseen korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanosta¹⁵, todettiin, että tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tulosten automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen¹⁶ puute haittaa edelleen oppimiseen liittyvää liikkuvuutta EU:ssa. Kansalliset viranomaiset ovat tehneet korkeakoulutuksessa huomattavia parannuksia siinä, miten ne ymmärtävät automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen käsitteen. Johdonmukaisten kansallisten lähestymistapojen sekä avoimuuden puute ovat kuitenkin merkittäviä tekijöitä, jotka estävät opiskelijoita osallistumasta liikkuvuutta koskeviin toimiin.
12. Oppimiseen liittyvän liikkuvuuden edistäminen kolmansien maiden kanssa saattaa lisätä eurooppalaisten koulutusjärjestelmien ja oppilaitosten houkuttelevuutta muun maailman ja osajien silmissä. Kansainvälinen koulutusyhteistyö, oppimiseen liittyvä liikkuvuus mukaan luettuna, on olennaisen tärkeää EU:n geopoliittisten prioriteettien, erityisesti Global Gateway -strategian, ja vuoteen 2030 ulottuvien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.
13. Erityisen tärkeää on edistää niiden henkilöiden mahdollisuuksia hyödyntää oppimiseen liittyvää liikkuvuutta, joilla on muutoin vähemmän mahdollisuuksia. Tämä osallistamistavoite on keskeinen vuosien 2021–2027 Erasmus+ -ohjelmassa ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevissa ohjelmissa. On ratkaisevan tärkeää vahvistaa tätä tavoitetta näissä ohjelmissa ja laajentaa se mahdollisuuksien mukaan koskemaan muita oppimiseen liittyvän liikkumisen järjestelmiä kaikkialla EU:ssa.

¹⁴ EUVL C 185, 26.5.2023, s. 44.

¹⁵ COM(2023) 91 final.

¹⁶ ”Tutkinnon automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen” ja ”ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tulosten tunnustamisen” määritelmät sekä korkeakoulutuksen tasolla että toisen asteen koulutuksessa vahvistetaan korkea-asteen ja toisen asteen koulutuksen tutkintojen ja ulkomailla suoritettujen opintojaksojen automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen edistämisestä 26. marraskuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen (EUVL C 444, 10.12.2018, s. 1) liitteessä, ja niitä sovelletaan täysimääräisesti tähän suositukseen.

14. Eurooppalaiset yliopistot -aloitteessa tavoitellaan 50 prosentin liikkuvuutta siihen osallistuvissa oppilaitoksissa. Lisäksi parhaillaan testataan eurooppalaisen yhteistutkinnon suoritusmerkinnän eurooppalaisia kriteerejä, jotka voisivat niin ikään kannustaa sisällyttämään liikkuvuuden opetussuunnitelmiin. Vuosien 2021–2027 lisätyt Erasmus+-ohjelman määrärahat tukevat EU:n tavoitetta kannustaa useampia opiskelijoita osallistumaan oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen vähintään kerran opintojen aikana, tarjoamalla laajemman valikoiman liikkuvuusmuotoja, kuten intensiivisiä monimuotoliikkuvuuden ohjelmia ja lyhytaikaista monimuotoliikkuvuutta. Tästä syystä on tärkeää nostaa oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen osallistumista koskevaa 20 prosentin tavoitetta, joka asetettiin alun perin Bolognan prosessin yhteydessä vuonna 2009. Sen jälkeen kehitetyt välineet luovat yhdessä tässä suosituksessa ehdotettujen toimenpiteiden kanssa tarvittavat puitteet sille, että vähintään 23 prosenttia korkeakoulututkinnon suorittaneista henkilöistä on osallistunut oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen.
15. Oppimismallit ovat kehittyneet viime vuosikymmenen aikana muun muassa koronaviruspandemian seurauksena, joka edisti virtuaalista oppimista ja monimuoto-oppimista. Oppimiseen liittyvän liikkuvuuden tarjoamien mahdollisuuksien laajentaminen oppijoihin, kouluttajiin sekä opetus- ja koulutushenkilöstöön kaikilla koulutusaloilla samoin kuin nuoriso- ja urheilualoilla virallisissa ja epävirallisissa ympäristöissä sekä arkioppimisympäristöissä sai aikaan myös joustavaan oppimiseen liittyvien liikkuvuusmuotojen kehittämisen.
16. Tutkijoiden, erityisesti uraansa aloittavien tutkijoiden, tasapainoista liikkuvuutta olisi tuettava heidän henkilökohtaisen ja ammatillisen kehityksensä vuoksi. Tästä olisi hyötyä myös Euroopan tutkimus- ja innovointijärjestelmän kilpailukyvyyn edistämässä.

17. Tällä suosituksella pyritään edistämään eurooppalaisen koulutusalueen toteutumista vuoteen 2025 mennessä. Koulutuksen laatua koskevaan visioon sisältyy oppijoiden, kouluttajien ja henkilöstön vapaan liikkuvuuden edistäminen. Tämä koskee erityisesti sellaisten henkilöiden liikkuvuutta, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, sekä oppilaitosten mahdollisuuksia olla vapaasti vuorovaikutuksessa Euroopassa ja sen ulkopuolella. Osallistavien ja tasapuolisten koulutusjärjestelmien olisi tuettava yhteiskuntien yhtenäisyyttä, luotava perusta aktiiviselle kansalaisuudelle ja parannettava työllistävyyttä. Tässä suosituksessa jäsenvaltioita kannustetaan luomaan suotuisat edellytykset oppimiseen liittyvälle liikkuvuudelle, poistamaan esteitä ja tarjoamaan kannustimia, jotka räätälöidään eri alojen oppijoiden, kouluttajien ja henkilöstön erityistarpeiden perusteella.
18. Tällä suosituksella pyritään myös helpottamaan yhteistyötä keskeisten kolmansien maiden kanssa osaamiskumppanuuksia koskevan aloitteen mukaisesti ja tuomaan EU:ta esiin houkuttelevana oppimis-, opiskelu- ja harjoittelukohteena kolmansista maista tuleville osaajille.

19. Tässä suosituksessa palautetaan mieleen olemassa olevat synergiat ja täydentävyys oppimiseen liittyvää liikkuvuutta käsittelevien EU:n ohjelmien, kuten Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen, ja muiden EU:n, kansainvälisen, kansallisen ja alueellisen tason rahoitusvälineiden, kuten EU:n koheesiopolitiikan rahastojen, erityisesti Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahasto plussan, välillä tämän puitteissa toteutettavan ALMA-aloitteen (Aim, Learn, Master, Achieve) kanssa.
20. Suosituksen tavoitteena on myös edistää erityisesti opettajien ja oppisopimuskoulutettavien oppimiseen liittyvää liikkuvuutta tiettyjen toimintapoliittisten kehysten avulla, kuten liitteissä esitetään. Kouluissa on pulaa opettajista, ja oppimiseen liittyvän liikkuvuuden toivotaankin lisäävän ammatin houkuttelevuutta. Opettajista, joilla on kokemuksia liikkuvuudesta, voisi tulla oppijoiden roolimalleja, ja he voivat osaltaan edistää rajat ylittävää ja kansainvälistä yhteistyötä. Opettajien ja kouluttajien liikkuvuuden lisäämisestä erityisesti Euroopan unionin alueella perus- ja täydennyskoulutuksen aikana annetuissa neuvoston päätelmissä korostetaan oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden myönteistä vaikutusta opettajien ammatilliseen kehitykseen ja koulutusjärjestelmiin. Päätelmissä eritellään myös liikkuvuutta haittaavia esteitä. Myös oppisopimuskoulutettavat kohtaavat erilaisia nimenomaan työssäoppimiseen liittyviä esteitä. Heidän liikkuvuutensa tukeminen edistää osaamisvajeisiin puuttumista, tukee vihreää ja digitaalista siirtymää ja parantaa työllistävyyttä erityisesti nuorten keskuudessa.

TOTEAA SEURAAVAA:

21. Tässä suosituksessa lähtökohtana käytetään 'oppimiseen liittyvän liikkuvuuden' käsitettä sellaisena kuin se on määritelty unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman Erasmus+ perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta 20 päivänä toukokuuta 2021 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/817¹⁷, eli johonkin maahan oman asuinmaan ulkopuolelle siirtymistä, jonka tarkoituksena on opintojen suorittaminen, harjoittelu taikka epävirallinen tai arkioppiminen. Tässä suosituksessa tarkoitettu 'oppimiseen liittyvä liikkuvuus' kattaa kaikenlaisen pitkä- ja lyhytkestoisen oppimiseen liittyvän liikkumisen, mukaan lukien yksilö- ja ryhmäliikkuvuus, monimuoto-liikkuvuus (myös sen virtuaaliset osatekijät), opintopisteitä kerryttävä liikkuvuus ja tutkintoon johtava liikkuvuus. Se kattaa oppijat, kouluttajat ja henkilöstön kaikilla elinikäisen oppimisen osa-alueilla, mukaan lukien varhaiskasvatus, perusopetus, korkeakoulutus, ammatillinen koulutus, aikuiskoulutus sekä nuoret¹⁸, nuorisotyöntekijät ja urheilualalla toimivan henkilöstön¹⁹ niin Erasmus+ -ohjelman soveltamisalalla kuin sen ulkopuolellakin. Tämä suositus kattaa sekä Euroopan unionin sisäisen että kansainvälisen oppimiseen liittyvän liikkuvuuden EU:sta.

¹⁷ EUVL L 189, 28.5.2021, s. 1.

¹⁸ Nuorisoalan oppimiseen liittyvällä liikkuvuudella, jossa käytetään lähtökohtana Erasmus+ -nuoriso-ohjelmasta ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmasta nuorille tarjottavia erilaisia liikkuvuusmahdollisuuksia, tarkoitetaan nuorten, nuorisotyöntekijöiden ja vapaaehtoisten oppimiseen liittyvää liikkuvuutta epävirallisen ja arkioppimisen puitteissa. Tässä suosituksessa nuorisoalan oppimiseen liittyvä liikkuvuus sisältää myös muita kansallisia liikkuvuusohjelmia.

¹⁹ Erasmus+ -urheilutoimien avaintoimen 1 mukaan oppimiseen liittyvä liikkuvuus urheilualalla määritellään urheilujärjestöjen henkilöstön, lähinnä ruohonjuuritason urheilussa työskentelevän henkilöstön jäsenten liikkuvuutena; heille tarjotaan mahdollisuus parantaa osaamistaan ja pätevyyttään ja hankkia uusia taitoja viettämällä jonkin aikaa ulkomailla, mikä edistää urheilujärjestöjen valmiuksien luomista ja kehittämistä. Tällä toimella tuetaan ruohonjuuritason urheilussa toimivien valmentajien ja muun henkilöstön (niin palkatun henkilöstön kuin vapaaehtoisten) ammatillista kehitystä. Tässä suosituksessa urheilualan oppimiseen liittyvä liikkuvuus sisältää myös muita kansallisia liikkuvuusohjelmia.

22. Oppijoiden, kouluttajien ja henkilöstön liikkuvuudella, jota on vahvistettu eurooppalaisen koulutusalueen käynnistämisestä alkaen, on myönteinen vaikutus koulutukseen. Tutkintoon johtava liikkuvuus korkeakoulutuksessa samoin kuin ammatillisen koulutuksen liikkuvuus voi kuitenkin olla haasteellista niille koulutusjärjestelmille, jotka vastaanottavat huomattavan suuria määriä opiskelijoita tai oppisopimuskoulutettavia. Ne voivat myös aiheuttaa ”aivovuotoa”, jos monet lahjakkaat opiskelijat lähtevät ulkomaille opiskelemaan tai oppisopimuskoulutukseen eivätkä enää palaa kotimaahansa.
23. Oppimiseen liittyvän liikkuvuuden tavoitteen osalta²⁰ liikkuvuustoimiin kuuluvat korkeakoulutuksen alalla ulospäin suuntautuva tutkintoon johtava liikkuvuus; ulospäin suuntautuva opintopisteitä kerryttävä liikkuvuus, joka kestää vähintään kolme kuukautta tai joka koostuu vähintään 15:stä eurooppalaisen opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmän (ECTS) opintopisteestä (mukaan lukien sekä harjoitteluun että opiskeluun liittyvä liikkuvuus); ja lyhytkestoisempi ulospäin suuntautuva liikkuvuus, joka kestää alle kolme kuukautta ja koostuu vähintään kolmesta ECTS-opintopisteestä. Nämä liikkuvuustoimet voivat olla joko täysin fyysisiä tai monimuotoisia, eli ne voivat koostua sekä virtuaalisesta että fyysisestä osatekijästä. Tavoite lasketaan tutkinnon suorittaneista henkilöistä, jotka osallistuvat oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen vähintään kerran opintojensa aikana. Edellä esitetyn perusteella tässä suosituksessa kehoitetaan komissiota esittämään vuoteen 2026 mennessä ehdotus päivitetyksi menetelmäksi, jolla mitataan niiden korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden osuus, joilla on kokemuksia kansainvälisestä oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta.

²⁰ Indikaattori perustuu Unescon, OECD:n ja Eurostatin hallinnollisten tietojen kokoelmasta saatuihin liikkuvuutta koskeviin tietoihin.

24. Tässä suosituksessa ehdotetaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden, oppisopimuskoulutettavat mukaan lukien, osallistumistavoitteen nostamista nykyisestä 8 prosentista vähintään 12 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, jotta ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden osallistumistavoitetta voidaan nostaa esitettyjen pyyntöjen²¹ mukaisesti. Ammatillista koulutusta koskeva tavoite²² perustuu kestäväää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta 24 päivänä marraskuuta 2020 annetussa neuvoston suosituksessa määriteltyyn indikaattoriin. Sitä mitataan kalenterivuoden aikana liikkuvien opiskelijoiden osuutena ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden saman vuoden kohortista. Tavoitteeseen sisältyvät joustavia liikkuvuusmahdollisuuksia, kuten Erasmus+-ohjelmaa (esimerkiksi lyhytaikaista liikkuvuutta, ryhmäliikkuvuutta, monimuotoliikkuvuutta tai taitokilpailuihin osallistumiseen liittyvää liikkuvuutta), tai muita liikkuvuusohjelmia hyödyntäneet osallistujat.

²¹ Muun muassa Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. joulukuuta 2020 neuvoston suosituksesta kestäväää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta (2020/2767(RSP)).

²² Indikaattori perustuu Erasmus+ -ohjelmasta saatuihin tietoihin ja ammatillisesta koulutuksesta valmistuneita koskeviin Unescon, OECD:n ja Eurostatin tietojen kokoelmaan. Erasmus+ -ohjelmasta saatujen tietojen täydentämiseksi voitaisiin käyttää myös kansallisten viranomaisten liikkuvuusohjelmista saatuja tietoja, mukaan lukien tiedot liikkuvuuden kestosta, jos niitä on käytettävissä, ja vain, jos toimitetut tiedot ovat verrattavissa Erasmus+-ohjelmasta saatuihin tietoihin. Käytettäessä kansallisilta viranomaisilta saatuja tietoja tästä olisi ilmoitettava läpinäkyvästi.

25. Neuvosto vahvistaa lujan sitoutumisensa osallistavaan oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen ja ilmoittaa, että sen poliittisena päämääränä on asettaa tätä koskeva tavoite. Tätä varten tarvitaan menetelmä, jolla mitataan henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuutta kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta. Sen vuoksi neuvosto toistaa komissiolle osoittamansa kehotuksen työstää indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän asiantuntijalausuntojen pohjalta ja niiden avulla ehdotuksia, jotka koskevat mahdollisia indikaattoreita tai EU-tason tavoitteita osallisuuden ja tasa-arvon osalta²³. Neuvoston sitoumuksen tukemiseksi jäsenvaltioille suositellaan, että ne pyrkisivät kollektiivisesti tasolle, jolla henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuus kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta, on vuoteen 2027 mennessä vähintään 20 prosenttia. Tämän arvioimiseksi voitaisiin käyttää Erasmus+ -ohjelmasta ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmasta nykyisellään saatavilla olevia tietoja. Nämä tiedot eivät missään tapauksessa kata kaikenlaista oppimiseen liittyvää kansainvälistä liikkuvuutta, mutta niitä voitaisiin käyttää lähimpänä nykyisellään saatavilla olevana vastineena. Lisäksi tässä suosituksessa kehoitetaan komissiota esittämään vuoteen 2026 mennessä ehdotus tiedonkeruun menetelmäksi, jolla mitataan henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuutta kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta koulutus-, nuoriso- ja urheilualoilla ottaen asianmukaisesti huomioon tällaisiin tietoihin liittyvät mahdolliset herkkyydet ja aiheuttamatta jäsenvaltioille hallinnollisia lisärasitteita. Neuvosto voi tämän ehdotuksen pohjalta sopia vuoteen 2030 mennessä saavutettavasta EU-tason tavoitteesta.
26. Tällä suosituksella ei rajoiteta seuraavaan monivuotiseen rahoituskehikseen kuuluvista unionin rahoitusvälineistä käytäviä tulevia neuvotteluja.

²³ Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030) (EUVL C 66, 26.2.2021, s. 1).

27. Suosituksessa olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 349 artikla huomioon ottaen ja 3 päivänä toukokuuta 2022 annetun komission tiedonannon ”Asetetaan ihmiset etusijalle, varmistetaan kestävä ja osallistava kasvu ja hyödynnetään EU:n syrjäisimpien alueiden mahdollisuudet”²⁴ mukaisesti otettava huomioon kyseisessä artiklassa tarkoitettujen syrjäisimpien alueiden erityistilanne, jotta oppimiseen liittyvää liikkuvuutta voitaisiin edistää näiden alueiden osalta.
28. Tässä suosituksessa oppimiseen liittyvän liikkuvuuden esteisiin kuuluvat Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallisuutta ja moninaisuutta koskevan strategian täytäntöönpano-ohjeiden²⁵ mukaisesti vammaisuus, terveysongelmat, koulutusjärjestelmiin liittyvät esteet, kulttuurierot, sosiaaliset esteet (muun muassa sosiaalis-psykologiset ja perhetilanteeseen liittyvät esteet), taloudelliset esteet, syrjintään liittyvät esteet ja maantieteelliset esteet.

²⁴ COM(2022) 198 final.

²⁵ Täytäntöönpano-ohjeet – Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen osallisuutta ja moninaisuutta koskeva strategia.

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN JA SUOSITTAA, ETTÄ JÄSENVALTIOT

kansallisen perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkeakoulutuksen ja aikuiskoulutuksen järjestelmien sekä nuoriso- ja urheilualojen erityispiirteiden mukaisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon korkeakoulujen akateemisen vapauden ja oppilaitosten itsemääräämisoikeuden,

1. Edistävät kaikkien oppijoiden, kouluttajien ja henkilöstön saumatonta liikkuvuutta eurooppalaisella koulutusalueella, jotta voidaan tukea heidän avaintaitojensa kehittämistä, erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta olennaisten tietojen, taitojen ja asenteiden hankkimista, lisätä luottamusta ja ymmärrystä koulutusjärjestelmien ja nuoriso- ja urheilualojen välillä sekä edistää aktiivista kansalaisuutta.
2. Edistävät oppimiseen liittyviä liikkuvuusjärjestelyjä, jotka ovat osallistavia ja ympäristön kannalta kestäviä, hyödyntävät digitaaliteknologiaa ja edistävät EU:n yhteisiä arvoja²⁶.

²⁶ Siten kuin ne esitetään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

3. Tehostavat toimia mahdollistaakseen liikkuvuuden kaikille ja pyrkivät saavuttamaan EU-tason tavoitteet vuoteen 2030 mennessä seuraavasti:
- a) korkeakoulutuksessa, jossa oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden kokemuksia pitäisi olla vähintään 23 prosentilla valmistuneista;
 - b) ammatillisessa koulutuksessa, jossa oppimiseen liittyvästä kansainvälisen liikkuvuuden kokemuksista hyötyvien ammattiopiskelijoiden osuuden pitäisi olla vähintään 12 prosenttia.

Edellä mainitut tavoitteet edustavat EU:n kokonaistuloksen viitetasoa, ja ne on laskettava EU:n tasolla. Jäsenvaltioita kehoitetaan yksittäin edistämään kyseisten tavoitteiden saavuttamista ottaen huomioon niiden erilaiset lähtökohdat ja kunnioittaen niiden kansallisia eroja.

Neuvosto voisi tarvittaessa tarkastella uudelleen edellä mainittuja EU-tason tavoitteita ottaen huomioon

- komission ehdotuksen päivitettyksi tiedonkeruun menetelmäksi korkeakoulutuksen osalta;
- eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden tulevan uudelleentarkastelun.

4. Sitoutuvat oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen sovellettavaan osallistavaan lähestymistapaan kaikilla koulutus-, nuoriso- ja urheilualoilla tekemällä oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta saavutettavampaa henkilöille, joille on muita vähemmän mahdollisuuksia²⁷, seuraavin keinoin:
- a) pyrkimällä kollektiivisesti tasolle, jolla henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuus kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta, on vuoteen 2027 mennessä vähintään 20 prosenttia²⁸;
 - b) harkitsemalla sellaisen vuoteen 2030 mennessä saavutettavan EU-tason tavoitteen hyväksymistä, joka perustuu komission vuoteen 2026 mennessä esittämään ehdotukseen tiedonkeruun menetelmäksi, jolla mitataan henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuutta kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta koulutus-, nuoriso- ja urheilualoilla.

²⁷ Asetuksen (EU) 2021/817 mukaisesti 'henkilöillä, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia' tarkoitetaan henkilöitä, joiden on hankalaa hyödyntää tehokkaasti oppimiseen liittyvän liikkuvuuden tarjoamia mahdollisuuksia taloudellisista, sosiaalisista, kulttuuriin liittyvistä, maantieteellisistä tai terveyteen liittyvistä syistä, maahanmuuttajataustansa vuoksi tai esimerkiksi vammaan tai oppimisvaikeuksiin liittyvistä syistä taikka muista syistä, mukaan lukien syyt, jotka voisivat johtaa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa tarkoitettuun syrjintään.

²⁸ Koska osallistavalle oppimiseen liittyvälle liikkuvuudelle ei ole tällä hetkellä olemassa EU:n laajuista indikaattoria, henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuus kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta, voitaisiin arvioida käyttäen Erasmus+ -ohjelmasta ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmasta saatuja liikkuvuustietoja. Nämä tiedot eivät missään tapauksessa kata kaikentyypistä oppimiseen liittyvää kansainvälistä liikkuvuutta, mutta niitä voitaisiin käyttää lähimpänä nykyisellään saatavilla olevana vastineena.

5. Varmistavat sidosryhmien kanssa oppimiseen liittyvän liikkuvuuden alalla tehtävän yhteistyön tämän suosituksen täytäntöönpanemiseksi.
6. Tarjoavat systeemisiä oppimiseen liittyvän liikkuvuuden mahdollisuuksia
 - a) harkitsemalla oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden ottamista erottamattomaksi osaksi perusopetusta, ammatillista koulutusta, oppisopimuskoulutusta ja korkeakoulutusta sekä aikuiskoulutusjärjestelmiä pyrkien sisällyttämään mahdollisuuden oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden jaksoon joustavien liikkuvuusikkunoiden, valinnaisten kurssien ja muiden mahdollisuuksien avulla;
 - b) tukemalla oppilaitoksia ja koulutuksen järjestäjiä yhä useampien rajatylittävien yhteisten toimien, myös yhteistutkintoihin johtavien yhteisten ohjelmien, kehittämisessä ja toteuttamisessa hyödyntäen parhaalla mahdollisella tavalla eurooppalaisia aloitteita, erityisesti Eurooppalaiset yliopistot -alliansseja, ammatillisen koulutuksen huippuyksikköjä, kansallisia ammatillisen koulutuksen tiimejä, innovaatioyhteenliittymiä ja Erasmus+ -ohjelman Teacher Academies -toimintoa ja hyödyntäen niiden Eurooppalaiset yliopistot -allianssien kokemuksia, joiden tavoitteena on, että 50 prosenttia opiskelijoista osallistuu joko fyysiseen, virtuaaliseen tai monimuotoliikkuvuuteen;

- c) edistämällä ja lisäämällä sisään- ja ulospäin suuntautuvaa oppimiseen liittyvää liikkuvuutta epävirallisessa oppimisessa ja arkioppimisessa, nuorisotyössä ja vapaaehtoistyössä arvokkaana ja toteuttamiskelpoisena liikkuvuusvaihtoehtona kaikille oppijoille, kouluttajille ja henkilöstölle; keinoina tässä ovat esimerkiksi tunnettuuden lisääminen, tiedotustoimet ja muu tuki epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tarjoajille, paikallis- ja alueviranomaisille sekä nuorisotyö- ja kansalaisjärjestöille;
- d) tukemalla laatukriteerien soveltamista oppimiseen liittyvän liikkuvuustoiminnan valmistelussa, täytäntöönpanossa ja seurannassa muun muassa hyödyntämällä Erasmus+ -ohjelmassa, Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevassa ohjelmassa ja muiden oppimiseen liittyvien liikkuvuusjärjestelyjen yhteydessä laadittuja laatustandardeja ja keskittymällä tällaisen toiminnan saavutettavuuteen ja osallistavuuteen
- e) edistämällä yhteistyötä sellaisten elinten välillä, jotka hallinnoivat ja panevat täytäntöön rahoitusvälineitä EU:n, kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla, jotta voidaan varmistaa sellaiset koordinoitut toimet, joilla tuetaan ja edistetään oppimiseen liittyvää liikkuvuutta siten, että vältetään päällekkäisyyksiä ja maksimoidaan resurssien vaikutus.

7. Lisäävät kielten oppimista

- a) vahvistamalla kielten oppimista kaikilla koulutuksen tasoilla sekä mahdollisuuksien mukaan nuoriso- ja urheilualoilla oppimisen liikkuvuusvaihtoehtojen ja -mahdollisuuksien edistämistä varten;
- b) tukemalla kieltenopetuksen ja kielen oppimisen saatavuutta myös aikuisoppijoiden osalta, jotta monikielistä osaamista voidaan parantaa ja kansalaisille tarjota mahdollisuus hyödyntää täysimääräisesti oppimiseen liittyvää liikkuvuutta ja lisätä heidän työllistymismahdollisuuksiaan.

8. Tukevat sitoutumista oppimiseen liittyvään liikkuvuustoimintaan

- a) kehittämällä elinikäiseen oppimiseen liittyvää liikkuvuutta kaikilla koulutuksen tasoilla sekä epävirallisessa oppimisessa ja arkioppimisessa, nuorisotyössä, vapaaehtoistoiminnassa ja urheilun alalla. Tältä osin toteuttaviin toimiin voi kuulua
 - i) erilaisten liikkuvuusmuotojen ja -toimien kehittäminen;
 - ii) sekä lähettävien että vastaanottavien, kansainvälistymisstrategian laatineiden organisaatioiden tukeminen;
 - iii) oppilaitosten sekä nuoriso- ja urheilualan epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen ympäristöjen houkuttelevuuden lisääminen liikkuvuutta hyödyttävien oppijoiden vastaanottamisessa ja lähettämisessä;
 - iv) alumniverkostojen kannustaminen kehittämään ja edistämään oppimiskokemuksia.

- b) edistämällä yhteistyötä alue- ja paikallisviranomaisten, koulutuksen järjestäjien, nuoriso- ja urheilualojen, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, kansalaisjärjestöjen ja yksityisten tahojen välillä, jotta edistetään ja tuetaan ulospäin suuntautuvaa oppimiseen liittyvää liikkuvuutta, mukaan lukien henkilöt, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, ja luodaan myönteinen ympäristö ulkomailta tuleville oppimiseen liittyvään liikkuvuuteen osallistuville henkilöille;
- c) rohkaisemalla liikkuvuusjärjestelmiä hallinnoivia viranomaisia ja organisaatioita vähentämään organisaatioiden ja osallistujien hallinnollista taakkaa sekä antamaan selkeitä ohjeita koko hakuprosessin ajan;
- d) tukemalla joustavia oppimiseen liittyviä liikkuvuusmuotoja, joiden avulla voidaan monipuolistaa osallistujien joukkoa ja jotka voivat toimia ponnahduslautana pidempiin liikkuvuusjaksoihin, mukaan lukien ryhmäliikkuvuutta koskevat toimet, lyhytaikainen liikkuvuus, intensiiviset monimuotoliikkuvuuden ohjelmat sekä muut oppimiskokemukset, jotka voivat johtaa pienten osaamiskokonaisuuksien tutkintoihin, kuten eurooppalaisessa lähestymistavassa pieniin osaamiskokonaisuuksiin elinikäisen oppimisen ja työllistyvyyden tukemiseksi on esitetty;
- e) arvostamalla oppimiseen liittyviä liikkuvuushankkeita ja -toimia valmistelevien kouluttajien, henkilöstön ja nuorisotyöntekijöiden työtä sisällyttämällä se osaksi näiden ammattia ja tunnustamalla henkilöstön liikkuvuudesta saatava lisäarvo.

9. Tarjoavat tietoa oppimiseen liittyvistä liikkuvuusmahdollisuuksista

- a) ottamalla tarvittaessa käyttöön oppimiseen liittyvän liikkuvuuden edistäjiä – koordinaattoreita, yhteyspisteitä, lähettäjiä tai erityisiä oppimiseen liittyvän liikkuvuuden tiedotuskeskuksia – kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla, jotta ne voivat jakaa asiantuntemustaan koulutuksen järjestäjien, nuoriso- ja urheilualojen, kansalaisjärjestöjen ja yksityisten tahojen kanssa, tukea sitoutumista oppimiseen liittyvään liikkuvuustoimintaan ja verkostoitua kansallisella ja EU:n tasolla;
- b) tarjoamalla oppijoille kohdennettua tietoa oppimiseen liittyvistä liikkuvuusmahdollisuuksista koko elinikäisen oppimisen ajan kouluissa, nuorisotyössä ja työympäristössä, ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen järjestäjien, nuorisotyön ja vapaaehtoistyön järjestäjien sekä korkeakoulujen ja työnantajien keskuudessa tekemällä yhteistyötä oppimiseen liittyvän liikkuvuuden edistäjien kanssa ja sisällyttämällä oppimiseen liittyviä liikkuvuusmahdollisuuksia koskevaa tietoa opinto- ja uraohjaukseen;
- c) tuomalla esiin ulkomailla tapahtuvan liikkuvuusjakson etuja ja tarjoamalla neuvontaa, vinkkejä ja mentorointia erityisesti oppijoille, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, esimerkiksi hyödyntämällä Erasmus+ -sovellusta parhaalla mahdollisella tavalla;

- d) rohkaisemalla vastaanottavia organisaatioita varmistamaan saapuvien oppijoiden sujuvan vastaanoton muun muassa asettamalla tiedot ja asiaankuuluva materiaali helposti saataville;
- e) antamalla tietoa liikkuvuusmahdollisuuksista optimoimalla Euroguidance- ja Eurodesk-verkostojen käyttö ja toiminta;
- f) tarjoamalla tietoa vastaanottavan maan elin- ja työoloista hyödyntämällä EURES-portaalissa saatavilla olevia tietoja elin- ja työoloista kaikissa jäsenvaltioissa ja EFTA-maissa sekä EU:n Oppisoppi-sivuston asiaa koskevassa osassa esimerkiksi yhdistämällä kyseiset tiedot kansallisiin oppimiseen liittyvän liikkuvuuden portaaleihin.

10. Tukevat oppimistulosten avoimuutta ja tunnustamista

- a) toteuttamalla tarvittavat toimenpiteet korkea-asteen tutkintojen ja korkeakoulutuksen tasolla ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tulosten automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen aikaansaamiseksi ja edistymällä huomattavasti korkeakoulutukseen kelpoisuuden antavien toisen asteen tutkintojen ja ulkomailla toisen asteen koulutuksessa suoritettujen opintojaksojen tulosten automaattisessa vastavuoroisessa tunnustamisessa, mukaan luettuna ammatillinen koulutus sekä virtuaalinen oppiminen ja monimuoto-oppiminen, tarjoamalla ohjausta ja koulutusta koulutuksen järjestäjille ja varmistamalla tunnustamista koskevan päätöksenteon johdonmukaisuus;
- b) hyödyntämällä täysipainoisesti saatavilla olevia järjestelmiä ja välineitä, jotka voivat tukea oppimistulosten tunnustamista, muun muassa helpottamalla johdonmukaisia kansallisia lähestymistapoja automaattiseen vastavuoroiseen tunnustamiseen ja varmistamalla, että ulkopuolisen laadunvarmistuksen suorittavat riippumattomat laadunvarmistuselimet, jotka on rekisteröity eurooppalaiseen laadunvarmistusrekisteriin;
- c) kannustamalla oppilaitoksia pitämään kirjaa oppimistulosten tunnustamista koskevista päätöksistä tietosuoja säännöt huomioon ottaen, jotta päätöksenteon johdonmukaisuus ja avoimuus voidaan varmistaa ajan mittaan ja instituutioiden eri organisaatorakenteiden välillä pyrkien siihen, että automaattisen vastavuoroisen tunnustamisen käsite ja määritelmä ymmärretään;
- d) toteuttamalla toimia, joilla pyritään oppimiseen liittyvän liikkuvuuden kautta hankitun osaamisen täysimääräiseen tunnustamiseen epävirallisessa oppimisessa ja arkioppimisessa, nuorisotyössä ja vapaaehtoistyössä edistämällä validointijärjestelyjä koskevaa yhteistyötä asiaankuuluvien tahojen välillä kaikilla koulutusaloilla sekä epävirallisen oppimisen järjestäjien ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden keskuudessa, jotta epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tuloksia voidaan käyttää entistä helpommin virallisessa koulutuksessa ja työmarkkinoilla;

- e) tukemalla koulutuksen järjestäjiä ja nuorten oppimiseen liittyvien liikkuvuustoimintojen, nuorisotyön ja vapaaehtoistyön järjestäjiä EU:n kehysten ja välineiden systemaattisessa käytössä, mukaan lukien Europass, monikielinen eurooppalainen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokitus, eurooppalainen digitaalinen opintotodistus, eurooppalainen tutkintojen viitekehys elinikäisen oppimisen edistämiseksi, Europass-liikkuvuus, Youthpass ja/tai kansalliset kehykset, joilla tuetaan oppimiseen liittyvän liikkuvuuden avulla kehitettyjen taitojen tunnistamista, dokumentointia, arviointia ja tarvittaessa sertifiointia;
- f) harkitsemalla toimia korkeakoulututkintojen tunnustamista koskevan Unescon maailmanlaajuisen yleissopimuksen ratifioimiseksi kolmansien maiden tutkintojen sekä osittaisten opintojen ja aiemman osaamisen oikeudenmukaisen ja avoimen tunnustamisen parantamiseksi; julkaisemalla tietoja kolmansien maiden tutkintojen tunnustamismenettelyistä;
- g) hyödyntämällä poliittista yhteistyötä, erityisesti Bolognan prosessin maailmanlaajuisia poliittista vuoropuhelua sekä tunnustamisviranomaisten ja laadunvarmistusvirastojen yhteistyötä, valmiuksien kehittämiseksi kolmansien maiden korkeakouluissa ja laadunvarmistusprosessien yhdenmukaistamiseksi, jotta kolmansien maiden opiskelijoiden liikkuvuuskokemusten oppimistulokset ovat mahdollisimman hyviä ja jotta varmistetaan, että opiskelijoiden kotimaan tutkintoon kuuluvat liikkuvuusjaksot tunnustetaan täysimääräisesti.

11. Tukevat työmarkkinoille siirtymistä ja työvoiman liikkuvuutta

- a) helpottamalla siirtymistä oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta työvoiman liikkuvuuteen auttamalla liikkuvuutta hyödyntäviä oppijoita, kouluttajia, henkilöstöä sekä nuorisotyöntekijöitä saamaan työnhakijoiden tukea julkisista työvoimapalveluista ja EURES-verkostosta;
- b) auttamalla Erasmus+ -ohjelman kautta oppijoita, myös vastavalmistuneita, osallistumaan harjoitteluun ulkomailla yrittäjyystaitojen sekä innovatiivisten, luovien ja kulttuurienvälisten taitojen kehittämistä varten;
- c) rohkaisemalla asiaankuuluvia organisaatioita vastaanottamaan harjoittelijoita ulkomailta muun muassa tunnettuuden lisäämisen ja helposti saatavilla olevan tiedon avulla.

12. Lisäävät oppimiseen liittyvän liikkuvuuden osallistavuutta ja saavutettavuutta

- a) kehittämällä koulutusjärjestelmässä sekä nuoriso- ja urheilualoilla erityisiä toimenpiteitä sellaisten henkilöiden liikkuvuuden tukemiseksi, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia;
- b) poistamalla esteitä henkilöiltä, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, ja vastaamalla heidän tarpeisiinsa oppimistoimien suunnittelun varhaisesta vaiheesta alkaen;

- c) tarjoamalla tukea, jotta oppimiseen liittyvä liikkuvuus olisi sellaisten henkilöiden saatavilla, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, sekä tukemalla heitä vastaanottavia organisaatioita esimerkiksi tarjoamalla asianmukaista rahoitusta kansallisella tai alueellisella tasolla sekä edistämällä synergioita EU:n, kansainvälisten, kansallisten ja alueellisten rahoitusvälineiden välillä;
- d) tarjoamalla saavutettavaa, ajantasaista ja oikea-aikaista tietoa saatavilla olevasta oppimiseen liittyvän liikkuvuuden rahoituksesta, maksujen ajoituksesta ja muusta saatavilla olevasta tuesta oppijoille;
- e) avustamalla liikkuvuutta hyödyntäviä oppijoita puuttamalla opiskelijoiden asuntopulaan yhteistyössä asiaankuuluvien kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa;
- f) varmistamalla EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti liikkuvuutta hyödyntävien oppijoiden, mukaan lukien oppisopimuskoulutettavat, harjoittelijat, nuoret tutkijat, nuorisotyöntekijät ja vapaaehtoiset, ja erityisesti alaikäisten asianmukainen suojelu vakuutusten, työelämän normien, terveys- ja turvallisuusvaatimusten, verotuksen, sosiaaliturvan (myös terveydenhuollon saatavuus) osalta ja tarvittaessa mahdollisuus kerryttää eläkeoikeuksia.

13. Tekevät oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta ympäristön kannalta kestävämpää
- a) hyödyntämällä tarvittaessa kestävämpiä liikennemuotoja lähtöpaikan ja oppimiseen liittyvän liikkuvuuden toteutuspaikan välillä sekä liikkuvuusjaksojen aikana ja tarjoamalla ohjausta kestävään matkustamiseen;
 - b) auttamalla koulutuksen järjestäjiä, nuoriso- ja urheilualoja sekä oppimiseen liittyvää liikkuvuustoimintaa järjestäviä kansalaisyhteiskunnan järjestöjä sisällyttämään kestävyyskäytäntöjä päivittäiseen toimintaansa koulutuksen, ohjeiden ja hyvien käytäntöjen vaihdon avulla;
 - c) tukemalla koulutuksen järjestäjiä sekä nuoriso- ja urheilualoja organisaatitasolla toimissa, joilla pyritään vähentämään matkustamisesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä oppimiseen liittyvän liikkuvuuden yhteydessä.
14. Hyödyntävät digitaaliteknologiaa oppimiseen liittyvän liikkuvuuden helpottamisessa
- a) kannustamalla yhteisiin eurooppalaisiin standardeihin perustuvien yhteentoimivien tietotekniikkajärjestelmien kehittämiseen ja käyttöön; näiden järjestelmien avulla oppijoiden, kouluttajien ja henkilöstön olisi voitava hallinnoida ja rekisteröidä oppimiseen liittyviä liikkumiskokemuksia noudattaen täysimääräisesti sovellettavaa tietosuojalainsäädäntöä, ja organisaatioiden olisi niiden avulla voitava tarjota tietoa liikkuvuusmahdollisuuksista, hallinnoida liikkuvuutta, tukea automaattista vastavuoroista tunnustamista ja vähentää hallinnollista taakkaa hyödyntämällä eurooppalaista opiskelijakorttia koskevan aloitteen ominaisuuksia ja Europass-alustan tarjoamia välineitä muun muassa digitalisoimalla opintotodistuksia eurooppalaista digitaalista opintotodistusta koskevan infrastruktuurin avulla;

- b) edistämällä aloitteita, joilla tuetaan tutkijoiden liikkuvuutta ja tarjotaan asiaankuuluvia tieto- ja tukipalveluja, mukaan lukien EURAXESS²⁹ ja tuleva eurooppalaisen tutkimusalueen osaamisfoorumi (ERA Talent Platform)³⁰;
- c) tarjoamalla tukea koulutuksen järjestäjille, nuoriso- ja urheilualoille ja kansalaisjärjestöille, jotta ne voivat tarvittaessa ottaa käyttöön ja käyttää uusia digitaalisia välineitä ja/tai käyttää olemassa olevia digitaalisia välineitä fyysisen liikkuvuuden täydentämiseksi;
- d) tukemalla laadukkaiden monimuotoliikkuvuuden muotojen kehittämistä mukauttamalla olemassa olevia kansallisia kehyksiä, jotta täydentäviä digitaalitekniologiaa hyödyntäviä innovatiivisia liikkuvuusmuotoja voidaan edelleen helpottaa.
- e) tutkimalla, miten tekoäly voi auttaa poistamaan oppimiseen liittyvän liikkuvuuden esteitä.

15. Edistävät EU:n arvoja oppimiseen liittyvän liikkuvuuden avulla

- a) rohkaisemalla kaikkia oppijoita, kouluttajia ja henkilöstöä osallistumaan vastaanottavan yhteisön elämään ulkomailla tapahtuvan oppimiseen liittyvän liikkuvuusjakson aikana muun muassa vapaaehtoistoiminnan kautta;
- b) rikastamalla oppimiseen liittyviä liikkuvuuskokemuksia kulttuurienväliseen tietoisuuteen, kansalaisvaikuttamiseen, digi- ja medialukutaitoon, EU:hun ja sen arvoihin sekä perusoikeuksiin liittyvän koulutuksen avulla;
- c) tarjoamalla saapuville oppijoille, kouluttajille ja henkilöstölle paikallisen kontekstin kannalta merkityksellistä tietoa ja luomalla myönteisen kulttuurin mentoreiden ja hallinnollisen tuen avulla;

²⁹ EURAXESS – Researchers in Motion on keskitetty tukipalvelu tutkijoille ja innovaattoreille, jotka pyrkivät edistämään uraansa ja kehittymään muuttamalla toiseen maahan.

³⁰ Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta tuetulla ERA Talents -toimella pyritään kehittämään tutkimus- ja innovointiosaajien työuria ja työllistävyyttä eri aloilla.

- d) varmistamalla, että liikkuvuutta hyödyntävillä oppijoilla, kouluttajilla ja henkilöstöllä on mahdollisimman laaja akateeminen vapaus; kannustamalla oppilaitoksia kehittämään muun muassa laadunvarmistuksen avulla laatukulttuuria, jossa varmistetaan akateemisen rehellisyyden periaatteiden täysimääräinen noudattaminen liikkuvuusjaksojen aikana.

16. Edistävät EU:ta kohteena, jonne kannattaa tulla opiskelemaan,

- a) tekemällä tiivistä yhteistyötä EU:n houkuttelevuuden lisäämiseksi kohteena, jonne kannattaa tulla opiskelemaan, hyödyntämällä nykyisiä kansallisia ja alueellisia aloitteita, kuten korkeakoulutusta koskevaa Study in Europe -hanketta;
- b) helpottamalla oppimiseen liittyvää liikkuvuutta muualla maailmassa, erityisesti sellaisten maiden kanssa, joista saattaa tulla EU:n jäseniä, tiivistämällä niiden asiaankuuluvien viranomaisten ja oppilaitosten sekä EU:ssa toimivien viranomaisten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä; tässä yhteydessä osaamiskumppanuudet voivat tarjota puitteet vahvemmillem kumppanuuksille keskeisten kolmansien maiden kanssa yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti; tällaisella yhteistyöllä voidaan auttaa varmistamaan, että oppimiseen liittyvällä liikkuvuudella voidaan epäsuorasti paikata osaamisvajeita kolmansissa maissa ja EU:ssa; keinoina ovat esimerkiksi toimien suuntaaminen osaamisvajeisiin niillä aloilla, joihin vihreä ja digitaalinen siirtymä vaikuttavat, ja oppijoiden työllistyvyyden parantaminen;
- c) tukemalla pitkäaikaista oleskelua varten myönnettävien viisumien ja oleskelulupien myöntämistä hyvissä ajoin niille kolmansien maiden kansalaisille, jotka on valittu opiskelemaan jäsenvaltiossa direktiivin (EU) 2016/801³¹ mukaisesti, tai lyhytaikaista oleskelua varten myönnettävien viisumien myöntämistä asetuksen (EY) N:o 810/2009³² mukaisesti, sen mukaan, kuinka kauan EU:ssa on tarkoitus oleskella.

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/801, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 21).

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 810/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, yhteisön viisumisäätöjen laatimisesta (viisumisäätö) (EUVL L 243, 15.9.2009, s. 1).

17. Tukevat tämän suosituksen täytäntöönpanoa

- a) kannustamalla EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla sekä jäsenvaltioiden kesken käytäviin strategiaan keskusteluihin mahdollisista kansainvälistymis- ja/tai liikkuvuusstrategioista tai niihin liittyvistä lähestymistavoista, sekä hyvien käytäntöjen jakamiseen ja vertaisoppimistoimiin osallistumiseen, yhteistyössä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa;
- b) ilmoittamalla komissiolle vuoden 2026 loppuun mennessä olemassa olevista tai suunnitelluista kansainvälistymis- ja/tai liikkuvuusstrategioista tai lähestymistavoista, joilla voitaisiin tukea tämän suosituksen täytäntöönpanoa korkeakoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, perusopetuksessa, aikuiskoulutuksessa sekä nuoriso- ja urheilualoilla ottaen huomioon niin ulos- kuin sisäänpäin suuntautuvan oppimiseen liittyvän liikkuvuuden.

PYYTÄÄ KOMISSIOTA

18. Kehittämään vuoteen 2026 mennessä tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän asiantuntijalausuntojen pohjalta ja niiden avulla (suosituksissa 3 ja 4 tarkoitetun) ehdotuksen tiedonkeruun menetelmäksi, jolla mitataan

- korkeakoulutuksessa niiden valmistuneiden osuutta, joilla on oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden kokemuksia;
- henkilöiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, osuutta kaikista oppijoista, jotka hyötyvät oppimiseen liittyvästä kansainvälisestä liikkuvuudesta koulutus-, nuoriso- ja urheilualoilla.

Ottamaan asianmukaisesti huomioon mahdolliset herkkyydet, jotka liittyvät osallistavaa oppimiseen liittyvää liikkuvuutta koskeviin tietoihin, ja välttämään aiheuttamasta jäsenvaltioille hallinnollisia lisärasitteita. Raportoimaan saavutetusta edistymisestä säännöllisin väliajoin neuvostolle (sen asiaankuuluvan valmisteluelimen eli koulutuskomitean kautta).

19. Tukemaan suosituksessa 17 tarkoitettuja hyvien käytäntöjen vaihtoa, vertaisoppimistoimiin osallistumista ja EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla sekä jäsenvaltioiden kesken käytäviä strategisia keskusteluja.

20. Tukemaan edelleen tämän suosituksen täytäntöönpanoa hyödyntämällä eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden työryhmien yhteistyötä ja toimien yhteistyössä indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän kanssa.
21. Kartoittamaan nykyisten rahoitusvälineiden toiminta-aloja EU:n, kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla, jotta voidaan lisätä tietoisuutta niihin sisältyvistä mahdollisista toimista ja oppimiseen liittyvää liikkuvuutta tukevista hyvistä käytännöistä sekä edistää synergiaa asiaankuuluvien sidosryhmien piirissä.
22. Tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, muun muassa indikaattoreita ja vertailuarvoja käsittelevän pysyvän työryhmän välityksellä, ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa tietojen laadun ja saatavuuden parantamiseksi ja EU:n tason menetelmien kehittämiseksi tiedonkeruuta ja analysointia varten – mukaan lukien kyselytutkimukset, esimerkiksi eurooppalainen tutkinnon suorittaneiden seurantatutkimus – oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta kaikilla koulutus-, nuoriso- ja urheilualoilla; näissä tutkimuksissa voidaan ottaa huomioon myös osallistavuus ja alueellinen monimuotoisuus, ja niissä on noudatettava täysimääräisesti EU:n tietosuojalainsäädäntöä, aiheuttamatta jäsenvaltioille lisärasitteita.

23. Uudistamaan liikkuvuuden tulostaulu tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa tämän suosituksen täytäntöönpanon seuraamista ja sen laajentamista varten, jotta se kattaisi kaikki koulutus-, nuoriso- ja urheilualat.
24. Edistämään ja tukemaan nuorten osallistumista oppimiseen liittyvän liikkuvuuden strategioiden ja ohjelmien suunnitteluun ja toteutukseen kansallisella, alueellisella, paikallisella ja Euroopan tasolla.
25. Kehittämään, edistämään ja tukemaan edelleen Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman kautta sellaisten EU:n välineiden käyttöä, joilla tuetaan ulkomailla tapahtuvia opintojaksoja, kuten Euroguidance- ja Eurodesk-verkosto, eurooppalaista opiskelijakorttia koskeva aloite, verkkokielivalmennus, Euroopan kouluopetusala, Euroopan nuorisoportaali, yleinen verkkovalmennus, Youthpass ja Europass.
26. Kehittämään, edistämään ja tukemaan Erasmus+ -ohjelman kautta sellaisten EU:n välineiden käyttöä, joilla tuetaan ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tulosten ja opintotodistusten, erityisesti Youthpass- ja Europass-alustan tai Europass-liikkuvuustodistuksen, avoimuutta ja validointia, muun muassa parantamalla semanttista yhteentoimivuutta eurooppalaisen oppimismallin ja eurooppalaisten digitaalisten opintotodistusten avulla.
27. Kehittämään ja tukemaan edelleen korkeakouluja ja niiden yhteenliittymiä, kuten Eurooppalaiset yliopistot -allianssia, jotta niiden on mahdollista järjestää yhteisiä ohjelmia ja myöntää yhteistutkintoja EU:n ja Bolognan välineiden mukaisesti.

28. Kehittämään ja tukemaan edelleen Eurooppalaiset yliopistot -alliansseja muun muassa Erasmus+ -ohjelman ja poliittisen tuen avulla, jotta ne voivat hyödyntää koko potentiaalinsa ja toimia korkeakoulutuksen roolimalleina edistämällä saumatonta ja laajapohjaisesti sisällytettyä liikkuvuutta eurooppalaisten yliopistojen välisillä kampuksilla, edistämällä pienten osaamiskokonaisuuksien todistusten käyttöä ja tarkastelemalla – tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden, korkeakoulujen, opiskelijajärjestöjen ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa – vaihtoehtoja ja tarvittavia toimia yhdessä laadittuihin eurooppalaisiin kriteereihin perustuvan yhteistutkinnon laatumerkinnän kehittämiseksi.
29. Kehittämään ja tukemaan edelleen vapaaehtoisia EU:n aloitteita, jotka voivat lisätä liikkuvuutta koulutuksen alalla, kuten Erasmus+ -ohjelman Teacher Academies -toiminto ja ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt.
30. Antamaan edelleen tukea Erasmus+ -ohjelmasta kannustamalla jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön ja vastavuoroiseen oppimiseen, jotta varmistetaan ulkomailla kaikilla koulutusaloilla ja -asteilla suoritettujen tutkintojen ja opintojaksojen tulosten automaattinen vastavuoroinen tunnustaminen, virtuaalinen oppiminen ja monimuoto-oppiminen mukaan luettuina.
31. Jatkamaan jäsenvaltioiden tukemista näiden omaksuessa kokonaisvaltaisen lähestymistavan kielten opetukseen ja oppimiseen erityisesti vertaisoppimistoimien avulla, edistämällä aloitteita ja tapahtumia, kuten Euroopan kielten päivää, sekä tekemällä yhteistyötä sidosryhmien ja kansainvälisten järjestöjen, kuten Euroopan neuvoston ja sen eurooppalaisen nykykielten keskuksen sekä OECD:n, kanssa innovatiivisten välineiden kehittämiseksi kieltenoppimista varten, digitaaliset ja tekoälytyökalut mukaan luettuina.

32. Edistämään synergioiden ja täydentävyyden luomista oppimiseen liittyvää liikkuvuutta käsittelevien EU:n ohjelmien, kuten Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen, ja muiden EU:n, kansainvälisen, kansallisen ja alueellisen tason rahoitusvälineiden, kuten koheesiopolitiikan rahastojen, erityisesti Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahasto plussan ALMA-aloitteen (Aim, Learn, Master, Achieve), välillä, jotta oppimiseen liittyviä liikkuvuusmahdollisuuksia edistävien toimien vaikutus olisi kaikissa jäsenvaltioissa mahdollisimman suuri, muun muassa tukemalla sellaisten välineiden ja strategioiden täytäntöönpanoa, joiden avulla voidaan lisätä sellaisten henkilöiden osallistumista, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia.
33. Tukemaan pyynnöstä jäsenvaltioita näiden pyrkimyksissä uudistaa ja kehittää kansainvälistymis- ja/tai liikkuvuusstrategioita tai niihin liittyviä lähestymistapoja kansallisella ja useampia maita kattavalla tasolla käyttäen EU:n välineitä, kuten teknisen tuen välinettä ja Erasmus+ -ohjelman tarjoamia mahdollisuuksia.
34. Tuottamaan vuoteen 2025 mennessä tutkimuksen tasapainoisen liikkuvuuden (mukaan lukien opintopisteitä kerryttävä liikkuvuus ja tutkintoon johtava liikkuvuus) mahdollisuuksista, haasteista ja vaikutuksista EU:ssa ottaen huomioon osaamiskierrosta johtuvat erilaiset seuraukset.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Opettajien liikkuvuutta koskeva toimintapoliittinen kehys

Vuonna 2020 annetussa komission tiedonannossa eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä³³ todetaan, että ”komissio työstää yhdessä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa toimintapoliittisen kehyksen, jolla lisätään opettajien oppimiseen liittyvän liikkuvuuden määrää ja laatua Euroopassa heidän todellisten liikkuvuustarpeidensa perusteella”.

Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä (2021–2030)³⁴ sisältää erityisiä toimia, joilla tuetaan opettajia ja kouluttajia, jotka muodostavat yhden strategisista prioriteeteista. Näihin toimiin kuuluu myös se, että tutkitaan mahdollisuutta kehittää opettajien liikkuvuutta koskeva toimintapoliittinen kehys.

³³ COM(2020) 625 final.

³⁴ EUVL C 66, 26.2.2021, s. 1.

Tällaista kehystä perustellaan sillä, että opettajiin kohdistuu erityisiä haasteita, joita analysoidaan myös komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa SWD(2023) 719 final.

Tässä kehyksessä esitetään joukko toimia, joita voidaan toteuttaa perusopetuksessa paikallis-, alue- ja järjestelmätasolla, jotta EU:n jäsenvaltioissa tunnistettuja opettajien liikkuvuuden esteitä voidaan poistaa. Kehyksen tavoitteena on toimia innoituksen lähteenä niille sidosryhmille, jotka haluavat kehittää opettajien liikkuvuutta koskevia omia strategioita järjestelmiensä mukaisesti, ja tarjota ideoita opettajien liikkuvuuden lisäämiseksi. Sillä täydennetään ja laajennetaan toimia, jotka on määritelty neuvoston päätelmissä opettajien ja kouluttajien liikkuvuuden lisäämisestä erityisesti Euroopan unionin alueella perus- ja täydennyskoulutuksen aikana³⁵ sekä opettajien liikkuvuuden arvon edistämistä kouluissa ja yhteisöissä. Neuvoston päätelmissä korostetaan oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden myönteistä vaikutusta opettajien ammatilliseen kehitykseen ja koulutusjärjestelmiin samalla kun tunnistetaan liikkuvuuden esteitä. Tässä liitteessä käsitellään tarvetta poistaa nämä esteet, jotta opettajien liikkuvuudesta muodostuu kansallisten koulutusjärjestelmien tarpeiden mukaisesti toteuttamiskelpoinen polku sekä opettajan peruskoulutuksessa että opettajien jatkuvassa ammatillisessa kehityksessä.

³⁵ EUVL C 167, 21.4.2022, s. 2.

Perusajatuksena on, että oppimiseen liittyvän liikkuvuuden pitäisi olla erottamaton osa opettajien peruskoulutusta ja ammatillista kehitystä. Liikkuvuus voi lisätä ammatin houkuttelevuutta ja on tärkeää koulujen ja koulutusjärjestelmien kehittämiseksi kohti eurooppalaista koulutusalueetta.

Komissio tukee jäsenvaltioita näiden ottaessa käyttöön tässä asiakirjassa esitetyt tarvittavat järjestelyt ja toimenpiteet, erityisesti parhaiden käytäntöjen vaihtamisen ja vertaisoppimisen avulla. Nämä toimenpiteet perustuvat Erasmus+ -ohjelmassa kehitettyihin hyviin käytäntöihin, kuten Erasmus+ -ohjelman Teacher Academies -toimintoon, jonka tavoitteena on tarjota opettajille tukea heidän uransa alussa ja vahvistaa heidän ammatillista kehittymistään.

Perusopetuksen ja paikallis-, alue- ja järjestelmätason sidosryhmät voivat kansallisen järjestelmänsä mukaisesti saavuttaa edellä esitetyt yleiset tavoitteet seuraavasti:

1. Liikkuvuusmahdollisuuksien asettaminen saataville opettajien peruskoulutuksen ja jatkuvan ammatillisen kehittymisen yhteydessä
 - a) Peruskoulutus
 - harkitaan osallistavien ja sukupuolten tasapuolisten liikkuvuusmahdollisuuksien sisällyttämistä suositeltavana osana opettajien peruskoulutuksen opetussuunnitelmiin;
 - tunnustetaan oppimiseen liittyvä liikkuvuus olennaiseksi osaksi opettajien peruskoulutusta ja tarvittaessa tunnustetaan erityisesti ulkomailla suoritettavat opetustehtävät kansallisessa oppilaitoksessa tapahtuvaa opetusharjoittelua vastaaviksi;
 - varataan mahdollisuuksien mukaan opettajien peruskoulutuksen lukuvuoteen ajankohtia (liikkuvuusikkunoita), jotta opettajaopiskelijat voivat helposti osallistua liikkuvuusjaksoihin ilman että se vaikuttaa heidän opintoihinsa;
 - sisällytetään opettajien peruskoulutukseen moduuleja tai elementtejä, joiden tarkoituksena on tarjota ulkomailla suoritettavaa liikkuvuusjaksoa varten tarvittavat taidot ja osaaminen.

b) Jatkuva ammatillinen kehittyminen

- tunnustetaan opettajan ulkomailla suoritetun liikkuvuusjakson tulokset perustelluksi ja arvokkaaksi osaksi heidän ammatillista toimintaansa;
- määritetään ja sisällytetään lukuvuoteen mahdollisuuksien mukaan liikkuvuusikkunoita, jolloin opettajien ja opettajiksi opiskelevien lähettäminen ja vastaanottaminen on tarkoituksenmukaista ja helppoa toteuttaa, ja tarvittaessa varmistetaan sijaisopettajien saatavuus;
- solmitaan kahdenvälisiä sopimuksia kansallisella tai tarvittaessa alueellisella tasolla, jotta voidaan helpottaa erityisesti hankittujen taitojen ja osaamisen tunnustamista ja vertailtavuutta (esimerkiksi yhteisen laatukehityksen avulla ja hyödyntämällä Euroopan tasolla saatavilla olevaa taitoja koskevaa vakioterminologiaa);
- tuetaan kouluja mahdollisuuksien mukaan ja kansallisen toimivallan mukaisesti riittävien resurssien ja joustavien menettelyjen avulla, kun liikkuvuuteen osallistuville opettajille tarvitaan väliaikaisia sijaisia.

2. Yhteistyön parantaminen paikallisella tasolla kehittämällä ja toteuttamalla opettajien liikkuvuutta koskeva strateginen lähestymistapa

a) Sisällytetään opettajien liikkuvuus koulujen yleiseen kehittämiseen

- rohkaistaan päättäjiä, koulujen johtajia, opettajankouluttajia ja asiaankuuluvia sidosryhmiä määrittämään, miten oppimiseen liittyvä liikkuvuus, mukaan lukien opettajien liikkuvuus, oli heidän sukupuolensa tai opetusta koskeva asiantuntemuksensa mikä tahansa, voidaan sisällyttää koulujen kehittämisstrategioihin;
- harkitaan lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteiden määrittelyä, jotta oppimiseen liittyvä liikkuvuus voidaan sisällyttää yleiseen koulujen kehittämisstrategiaan, johon kuuluvat esimerkiksi opettajien lähettäminen ja vastaanottaminen (koulutuksessa olevat opettajat ja muu koulun henkilöstö mukaan lukien) ja yhteistyöhankkeet ulkomailla toimivien organisaatioiden kanssa (verkkoyhteistyö mukaan lukien);

- sovelletaan edistyksellistä strategiaa näiden tavoitteiden saavuttamiseksi pitämällä lähtökohtana digitaalisten välineiden ja alustojen käyttöä, kahdenvälistä yhteistyötä ja yhteistyötä raja-alueiden kanssa;
- edistetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä saman alueen koulujen välillä, jotta helpotetaan oppimiseen liittyviin liikkuvuusohjelmiin osallistuvien opettajien sijaistamista;
- hyödynnetään koulutukseen osallistuvien organisaatioiden paikallista järjestelmää, jotta kumppaneita voidaan löytää ulkomailta;
- perustetaan osallistuvien oppilaitosten verkostoja jäsenvaltioiden välille, jotta voidaan kehittää opettajien liikkuvuusjärjestelmä, joka perustuu paikallisten, alueellisten ja kansallisten koulutusviranomaisten rekistereihin, koulujen yhteenliittymiin, eTwinning-yhteisöön ja muihin olemassa oleviin verkostoihin;
- vahvistetaan opettajien liikkuvuutta kehittämällä heidän kielitaitoaan, lisäämällä innovatiivisten menetelmien käyttöä kielten opettamisessa ja oppimisessa sekä tuomalla luokkahuoneeseen monikielisyttä.

- b) Tarvittavien resurssien kohdentaminen
- harkitaan erityisen henkilöstön (liikkuvuuskoordinaattorit) osoittamista liikkuvuushankkeiden ja -toimien valmisteluun ja toteuttamiseen, mukaan lukien liikkuvuutta hyödyntävien opettajien mentorointi, vastaanottavan ja lähettävän oppilaitoksen tukeminen sekä logististen ja hallinnollisten menettelyjen, kuten majoituksen, tuloverotuksen ja sosiaaliturvan, käsitteleminen tarkoituksenmukaisimmalla tasolla (koulut ja paikalliset koulutusviranomaiset);
 - harkitaan resurssien yhdistämistä paikallisten koulutusviranomaisten tasolla liikkuvuushankkeiden valmisteluun ja hallinnointiin liittyvästä hallinnollisesta työmäärästä selviytymiseksi, erityisesti siksi, että koulut, joilla on vähiten resursseja, voisivat osallistua oppimiseen liittyvään liikkuvuustoimintaan;
 - parannetaan oppilaitosten valmiuksia niin opettajina toimivien kuin tulevien opettajien liikkuvuustoimintojen järjestämiseen ja hyödyntämiseen tekemällä täysimääräistä yhteistyötä Erasmus+ -ohjelman Teacher Academies -toiminnon kanssa;
 - tunnustetaan sellaisten työntekijöiden työ, jotka mahdollistavat liikkuvuusmahdollisuudet paikan päällä;
 - tuetaan liikkuvuushankkeisiin osallistuvia kouluja tarjoamalla niille lisäresursseja;
 - edistetään synergioita muiden paikallisten, kansallisten ja EU:n rahastojen, erityisesti Euroopan sosiaalirahasto plussan ja Euroopan aluekehitysrahaston, kanssa Erasmus+ -ohjelman lisäksi.

3. Oppimiseen liittyvän liikkuvuuden hyötyjen edistäminen ja sen tukeminen tarvittavalla koulutuksella

- lisätään päätöksentekijöiden tietoisuutta koulutusjärjestelmän kaikilla tasoilla (erityisesti koulujen johtajien ja muiden paikallis- ja aluetason johtajien keskuudessa) oppimiseen liittyvän ja rajat ylittävän liikkuvuuden hyödyistä opetushenkilöstölle ja niiden vaikutuksesta organisaatioiden kehittämiseen, mukaan lukien oppilaiden auttaminen kehittämään vieraiden kielten taitojaan;
- tarjotaan koulujen johtajille koulutusta siitä, miten kouluja voidaan kehittää (myös ulkomailla tapahtuvan työn havainnoinnin avulla), oppimiseen liittyvän kansainvälisen liikkuvuuden tuella;
- luodaan kannustimia sellaisten johtajien työlle, jotka saavat koulunsa ja henkilöstönsä mukaan liikkuvuushankkeisiin, ja arvostetaan heidän työtään;
- arvostetaan tällaisten kokemusten myönteisiä vaikutuksia opettajien ja oppijoiden sekä koulujen ja kouluopetuksen kehittämisen kannalta paikallis-, alue- ja kansallisella tasolla ja tuodaan esiin näitä kokemuksia.

Oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta koskeva toimintapoliittinen kehys

Oppisopimuskoulutus³⁶ on ollut keskeinen osa eurooppalaista ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa vuodesta 2010, alkaen Bruggen julkilausumasta aina vuonna 2020 annettuun Osnabrückin julistukseen ja kestävää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta 24 päivänä marraskuuta 2020 annettuun neuvoston suositukseen³⁷. Poliitiikan painopisteet ovat sittemmin kehittyneet, ja niihin sisältyy nyt myös oppisopimuskoulutettavien rajat ylittävän liikkuvuuden toteuttaminen.

Oppisopimuskoulutettavien liikkuvuus tarjoaa selkeitä hyötyjä nuorille ja aikuisoppijoille heidän koulutuksensa ja työllistyvyytensä kannalta samoin kuin yrityksille niiden työvoiman osaamisen laajetessa sekä koko yhteiskunnalle. Rajat ylittävä liikkuvuus voi tarjota taitoja ja osaamista (esimerkiksi kielitaitoa, kulttuurienvälisiä taitoja, organisatorisia taitoja ja muita siirrettäviä tai teknisen alan taitoja, joita ei ole saatavilla lähettävässä yrityksessä/oppilaitoksessa), joita ei ole mahdollista oppia kotimaassa. Oppisopimuskoulutukseen hakeutumista vaikeuttavat kuitenkin tietyt esteet, kuten oppisopimuskoulutettavien hallinnolliseen asemaan liittyvien oikeudellisten velvoitteiden monimutkaisuus, oppisopimuskoulutettavien ikä ja kansallisten oppisopimusjärjestelmien ja opetussuunnitelmien moninaisuus sekä työnantajien pelko työntekijän työpanoksen menettämisestä, minkä vuoksi oppisopimuskoulutettavat pääsevät hyödyntämään oppimisen liikkuvuuskokemuksia vain rajallisesti. Tässä liitteessä ehdotetaan kansallisella tasolla toteutettavia toimia, jotka voivat helpottaa oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta järjestelmä-, yksilö- ja yritystasolla. Sen tavoitteena on toimia innoituksen lähteenä niille sidosryhmille, jotka haluavat lisätä oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta, ja tarjota välineitä oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuden lisäämiseksi. Se perustuu laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista 15 päivänä maaliskuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen säännöksiin.

³⁶ Laadukkaan ja tehokkaan oppisopimuskoulutuksen eurooppalaisista puitteista 15 päivänä maaliskuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa (EUVL C 153, 2.5.2018, s. 1) oppisopimuskoulutuksella tarkoitetaan virallista ammatillisen koulutuksen järjestelmää, a) jossa merkittävä yrityksissä ja muilla työpaikoilla tapahtuva oppiminen yhdistyy oppilaitoksessa tapahtuvaan opetukseen, b) joka johtaa kansallisesti tunnustettuun ammattipätevyyteen, c) joka perustuu sopimukseen, jossa määritellään oppisopimuskoulutettavan, työnantajan sekä tarpeen mukaan ammattioppilaitoksen oikeudet ja velvollisuudet, ja d) jossa oppisopimuskoulutettava saa palkkaa tai korvausta työstään.

³⁷ EUVL C 417, 2.12.2020, s. 1.

Jäsenvaltioita suositellaan harkitsemaan tiettyjen toimien käyttöönottoa ammatillisessa koulutuksessa olevien oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuden tukemiseksi seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. Järjestelmätason näkökohdat oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuden helpottamista varten
 - a) Sisällytetään oppisopimuskoulutettavien liikkuvuus kansalliseen koulutusalan kansainvälistymisstrategiaan soveltuvin osin ja alakohtaisiin (taloudellisiin) strategioihin tarvittaessa. Tällaisissa strategioissa voidaan noudattaa asteittaista lähestymistapaa, joka perustuu lyhytkestoiseen liikkuvuuteen ja liikkuvuuteen raja-alueilla tai valituilla aloilla tai joka edistää lyhytkestoisia kollektiivisia liikkuvuusjärjestelmiä tai henkilöstökiertoon liittyviä järjestelmiä.
 - b) Edistetään kansainvälistymistä hyödyntämällä sellaisten ammatillisen koulutuksen huippuyksiköiden osaamista, jotka yhdistävät ammatillisen koulutuksen järjestäjiä eri jäsenvaltioissa, kannustavat yhteistyöhön erilaisten sidosryhmien kanssa ja pyrkivät kehittämään korkealaatuisia opetussuunnitelmia ja tutkintoja, joissa keskitytään alakohtaisiin osaamistarpeisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin. Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt työstävät erilaisia toimia, joihin kuuluu oppijoiden liikkuvuuden sisällyttäminen opetussuunnitelmiin sekä oppijoiden kansainvälisten liikkuvuusmahdollisuuksien sekä tällaisten liikkuvuusohjelmien laadun parantaminen. Ne edistävät huippuosaamista ja innovointia ja tukevat ammatillisen koulutuksen ennakoivaa roolia paikallisessa ja alueellisessa talouskehityksessä.

- c) Osoitetaan paikalliselle, alueelliselle ja kansalliselle tasolle asiasta vastaavaa henkilöstöä (esim. lähettiläät, yhteyspisteet, liikkuvuuskoordinaattorit), jotta voidaan helpottaa oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta erilaisten kansallisten ja alueellisten järjestelmien puitteissa ja lisätä tietoisuutta aiheesta. Tämä asiasta vastaava henkilöstö voisi auttaa valmistelemaan ja toteuttamaan liikkuvuushankkeita ja -toimia, muun muassa mentoroimalla oppisopimuskoulutettavia, tukemalla vastaanottavia ja lähettäviä oppilaitoksia ja huolehtimalla logistisista ja hallinnollisista menettelyistä.
- d) Edistetään oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta, muun muassa kannustamalla uusien verkostojen perustamiseen tai olemassa olevien verkostojen vahvistamiseen työnantajien, ammatillisen koulutuksen järjestäjien, julkisten työvoimapalvelujen ja työmarkkinaosapuolten välillä sekä hyödyntämällä olemassa olevia aloitteita, kuten eurooppalaista oppisopimussyhteenliittymää.
- e) Harkitaan sellaisia opetussuunnitelmia koskevia järjestelyjä, joilla helpotetaan oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta vaarantamatta heidän opintojensa suorittamista ja tunnustetaan ulkomailla hankitut oppimistulokset (esimerkiksi sisällyttämällä opetussuunnitelmiin erityinen liikkuvuusmoduuli tai hyödyntämällä etäopiskelua tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan).

- f) Varmistetaan, että oppisopimuskoulutuksen liikkuvuuden oikeudellisia ja hallinnollisia vaatimuksia koskevat tiedot, jotka liittyvät korvauksiin ja liikkuvuutta hyödyntävien oppisopimuskoulutettavien oikeudelliseen asemaan, ovat helposti saatavilla.
- g) Vähennetään hakuprosessin hallinnollista taakkaa ja nopeutetaan oppisopimuskoulutukseen saapuvien kolmansien maiden kansalaisten viisumi- ja oleskelulupamenettelyjä soveltuvin osin ja direktiivin (EU) 2016/801³⁸ mukaisesti.
- h) Rohkaistaan solmimaan kahdenvälisiä sopimuksia oppisopimuskoulutettavien liikkuvuudesta muiden jäsenvaltioiden ja mahdollisuuksien mukaan kolmansien maiden (tai tarvittaessa alueiden) kanssa, jotta voidaan vähentää mahdollisia jäljellä olevia esteitä, jotka haittaavat hankittujen taitojen ja osaamisen tunnustamista ja vertailtavuutta (esimerkiksi sellaisen yhteisen laatukehityksen avulla, joka keskittyy oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuteen ja oppisopimusjärjestelmiin liittyviin kansallisiin erityiskysymyksiin näissä maissa).
- i) Jos mahdollista, otetaan työmarkkinaosapuolet mukaan oppisopimuskoulutuksen liikkuvuusstrategioiden ja -järjestelmien suunnittelun, täytäntöönpanon ja seurannan kaikkiin vaiheisiin.

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/801, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 21).

2. Oppisopimuskoulutettavien tuki

- a) Toteutetaan liikkuvuutta osallistavalla tavalla ja tarjotaan erityistä tukea henkilöille, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia.
- b) Täydennetään Erasmus+ -tukea lisärahoituksella, minkä avulla voidaan kattaa oppisopimuskoulutettavien liikkuvuuden kustannuksia.
- c) Edistetään pedagogisia järjestelyjä ja välineitä, joilla voidaan tukea oppisopimuskoulutettavien liikkuvuutta, esimerkiksi etäopiskelun avulla, oppimisen ja koulutuksen kaksijakoisen rakenteen muodostamien erojen poistamiseksi.
- d) Lisätään oppisopimuskoulutettavien tukea ja heille tiedottamista, mukaan lukien kielelliseen valmistautumiseen liittyvä tuki (erityisten kielten oppimateriaalien kehittäminen tiettyjä ammatteja varten vastaanottavien maiden kielellä).
- e) Suunnitellaan lisätoimenpiteitä ulkomaille lähteville oppisopimuskoulutettaville, kuten mentorointi-/kaverijärjestelmä valmistautumisvaihetta varten, virtuaalinen liikkuvuus valmistautumisvaiheessa (fyysisen liikkuvuuden täydentämiseksi) ja ulkomailla ja oppisopimuskoulutettavien tukeminen heidän palatessaan työympäristöönsä ja käyttäessään vasta hankittuja taitojaan ja osaamistaan.
- f) Edistetään oppisopimuskoulutettavien mahdollisuuksia ammatillisessa koulutuksessa, mukaan lukien Erasmus+ -ohjelman tarjoamat mahdollisuudet ja kansainväliset liikkuvuusjärjestelmät, neuvonantajien ja sosiaalisen median verkoston kautta.
- g) Edistetään EURES-portaalissa oppisopimuskoulutettaville tarjottavia mahdollisuuksia auttamalla liikkuvuutta hyödyntäviä oppijoita siirtymään työmarkkinoille.

3. Tuki yrityksille

- a) Harkitaan taloudellisten kannustimien tarjoamista työnantajille korvaukseksi oppisopimuskoulutettavien oleskeluajasta ulkomailla sekä oppisopimuskoulutettaville heidän kannustamiseksi palaamaan lähettävän työnantajan luokse (esimerkiksi bonus ohjelman suorittamisesta tai palkkatuki, jos oppisopimuskoulutettava otetaan työsuhteeseen valmistumisen jälkeen).
- b) Harkitaan kohdennetun avun tarjoamista työnantajille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, esimerkiksi tukemalla välittäjäverkostojen perustamista vastaanottavan ja lähettävän maan kesken mieluiten alakohtaisesti. Tällaiset verkostot auttaisivat yrityksiä järjestelyissä ja oikeudellisten vaatimusten täyttämisessä.
- c) Edistetään rajatylittävää yhteistyötä ammatillisesta koulutuksesta ja oppisopimuskoulutuksesta huolehtivien viranomaispalvelujen tai julkisten työvoimapalvelujen ja työnantajien välillä selvittämällä toimenpiteitä, joilla oppisopimuskoulutettaville tarjotaan ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksia ulkomailla aloilla, joihin vihreä ja digitaalinen siirtymä vaikuttavat; tuetaan näiden viranomaispalvelujen tai julkisten työvoimapalvelujen ja työnantajajärjestöjen rajatylittävää yhteistyötä vihreiden ja digitaalisten ammattien osaamisvajeen korjaamiseksi oppisopimusohjelmien avulla; ja selvitetään alkajaisiksi mahdollisuutta luoda näiden viranomaispalvelujen tai julkisten työvoimapalvelujen rajatylittäviä alueellisia kumppanuuksia.
- d) Tuodaan esille Erasmus+ -ohjelman tarjoamia mahdollisuuksia ja eurooppalaista oppisopimusyhteenliittymää yritysten keskuudessa ja korostetaan liikkuvuusohjelmia hyödyntävien oppisopimuskoulutettavien vastaanottamisen ja lähettämisen hyötyjä.